

Pavao Ritter Vitezović

EPISTOLAE METRICAE

ediderunt

VIOLETA MORETTI et GORANA STEPANIĆ

KNJIŽEVNI KRUG SPLIT
MARVLIANVM

PAVAO RITTER VITEZOVIĆ / EPISTOLAE METRICAE

Biblioteka
MARVLIANVM
11

Uredništvo:
Neven Jovanović, Branko Jozić, Bratislav Lučin,
Darko Novaković, Lahorka Plejić Poje, Drago Šimundža

Glavni urednik:
Bratislav Lučin

Niz
KRITIČKA IZDANJA
3

Urednici:
Neven Jovanović i Lahorka Plejić Poje

Recenzenti:
Zrinka Blažević i Irena Bratičević

Rukopis je pripremljen u sklopu znanstvenoga projekta
Tekstualne mreže ranonovovjekovne Hrvatske

Voditeljica:
Lahorka Plejić Poje

PAVAO RITTER VITEZOVIĆ

EPISTOLAE METRICAE

Ediderunt
Violeta Moretti et Gorana Stepanić

KNJIŽEVNI KRUG SPLIT
MARVLIANVM

SPLIT
2019

CIP - Katalogizacija u publikaciji

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U SPLITU

UDK 821.124(497.5).09-6

821.163.42.09 Ritter-Vitezović, P.

RITTER-Vitezović, Pavao

Epistolae metricae / Pavao Ritter Vitezović ; Ediderunt Violeta Moretti et Gorana Stepanić. - Split : Književni krug, Marulianum, 2019. - (Biblioteka Marulianum ; 11) (Niz Krićka izdanja ; 3)

Bibliografija; bibliografske bilješke uz uvodne tekstove. - Summary: The Latin verse epistles of Pavao Ritter Vitezović. - Kazalo.

ISBN 978-953-163-476-2

1. Moretti, Violeta 2. Stepanić, Gorana

I. Ritter-Vitezović, Pavao – Pjesnićke poslanice -- Jezik i stil

II. Hrvatski latinizam -- 17. st.

170908044

PREDGOVOR I ZAHVALE

Ova je knjiga dopunjena i prerađena verzija doktorske disertacije koju je Violeta Moretti izradila pod mentorstvom Gorane Stepanić i obranila na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u siječnju 2014. Tekst koji ovdje objavljujemo prvo je izdanje stihovane korespondencije na latinskom Pavla Rittera Vitezovića. Ono bi prije svega trebalo služiti povjesničarima kao izvor, baš kao što su prije stotinjak godina Ritterove poslanice Vjekoslavu Klaiću poslužile kao jedno od glavnih vrela za životopis toga važnog hrvatskog ideologa, povjesničara i pjesnika. Ritterov tekst i popratne studije mogle bi biti od interesa i ostalim humanističkim disciplinama, naročito onima koje se bave poviješću kulture i kulturnom scenom u Habsburškoj Monarhiji na smjeni XVII. i XVIII. stoljeća, poviješću komunikacije i novolatinskim pjesništvom ili pak proučavaju Vitezovićeve historiografske koncepte i ideološku stranu njegovih tekstova.

Autorice zahvaljuju svojim kolegama i suradnicima na stručnoj, stvarnoj i logističkoj pomoći bez koje bi izrada ove knjige bila uvelike otežana. Darku Novakoviću ljubazno zahvaljujemo što nam je učinio dostupnima digitalne reprodukcije rukopisa Vitezovićevih poslanica iz Arhiva HAZU te iz Zbirke rukopisa i starih knjiga iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, nabavljenih na teret projekta »Neolatina Croatica: kritička izdanja, komentari, interpretacije«. Tadašnjem voditelju Zbirke rukopisa i starih knjiga iz NSK Ivanu Kosiću hvala za podatke vezane uz povijest ondje smještenih rukopisa. Kolegi Nevenu Jovanoviću dužne smo zahvalu za informatičku potporu i obradu digitalnog izdanja. Za izradu kritičkog izdanja Vitezovićevih poslanica vrijedne savjete davali su nam kolege Irena Bratičević i Vlado Rezar, bez čije bi pomoći mnoga mjesta u tekstu ostala nepročitana. I ne samo to: Irena, Vlado, Neven i Braco Lučin preuzeli su na sebe teret čitanja izdanja i svojim savjetima tekst učinili čitkijim i pouzdanijim. Bez

savjeta Petre Šoštarić neke aluzije na grčku literaturu ostale bi pak neprepoznate. Nemale zahvale idu Mislavu Beniću za vrijedne savjete vezane uz Ritterova neobična metrička rješenja. Tamari Tvrtković hvala na uputama i realnoj pomoći oko nabavke ostalih Vitezovićevih tekstova, a Branku Joziću na vrijednim savjetima oko filozofske podloge Ritterovih misli. Gábor Almási razriješio je neke naše biografske i onomastičke dvojbe vezane uz Ritterove mađarske korespondente te je – i za to smo mu od srca zahvalne – ispravio naše pravopisne zablude u mađarskome. Povjesničarima Ivanu Jurkoviću i Andreju Hozjanu hvala za pomoć oko utvrđivanja povijesnih osoba koje se spominju u poslanicama. I napokon – naročite zahvale upućujemo ritterologinji Zrinki Blažević, koja nas je nesebično i u brojnim prilikama usmjeravala u čitanju retorike i ideologije Vitezovićeve latinske prepiske.

Ovo je izdanje nastalo u sklopu projekta Hrvatske zaklade za znanost »Tekstualne mreže ranonovovjekovne Hrvatske«. Njegovoj voditeljici Lahorki Plejić Poje, kao i izdavaču, od srca zahvaljujemo.

V. M. i G. S.

I. DIO

USUD GA NIJE VOLIO
LATINSKE PJESNIČKE POSLANICE
PAVLA RITTERA VITEZOVIĆA (1652–1713)

I. UVOD

1.

Prije nešto više od stoljeća, godine 1914, Vjekoslav Klaić objavio je u Zagrebu biografiju povjesničara, pjesnika, polihistora i ideologa Pavla Rittera Vitezovića.¹ Autor se za sastavljanje što potpunije slike Vitezoviće-va života služio podacima iz Ritterovih djela, no još i mnogo više izvorima iz arhiva u Zagrebu, Beču i Senju. Na veliku žalost današnjeg čitatelja, Klaić svoje izvore samo ponekad imenuje, a još rjeđe otkriva njihovu točnu lokaciju. Na jedno od poznatih vrela za život senjskoga autora ipak ukazuje, premda sporadično i neprecizno: za pojedine etape Ritterove biografije glavni su mu izvor autorove latinske pjesničke poslanice, koje ovdje prvi put objavljujemo tiskom na jednome mjestu.

Korpus poznatih i nama trenutačno dostupnih latinskih pjesničkih poslanica, stihovanih pisama Pavla Rittera Vitezovića, obuhvaća tekstove iz nekoliko autografskih rukopisnih zbirki, koje je pjesnik pisao u različitim životnim razdobljima te u većoj ili manjoj mjeri redigirao s namjerom da ih tiska.² Najranije epistole, one iz 1676–1680(?) (godišta koja smo označili kao I. i II), započeo je pisati kao mladić od 25 godina, uglavnom sa slovenskih imanja svojih pokrovitelja Mordoxa i Valvasora, a mladenačke su i

¹ Vjekoslav Klaić, *Život i djela Pavla Rittera Vitezovića. (1652.–1713.)*, Matrica hrvatska, Zagreb, 1914.

² Termin »poslanica« ovdje koristimo isključivo za stihovana pisma, slijedeći trend koji se, usprkos neredu u terminologiji, polako uspostavlja u novolatinskoj filologiji, a koji pravi razliku između pisma (*letter*) i poslanice (*epistle*). Nešto je drugačiji uzus u kroatističkoj nomenklaturi epistolarnih tekstova, gdje poslanica može značiti i prozni tekst. Detaljnije vidi Fališevac, D., »Renesansna poslanica kao prostor poetičko-estetičkih iskaza«, *Colloquia Maruliana XVII*, 2008, 7.

njegove pretežito bečke poslanice iz godina 1682–1684. (III).³ Zrelijeg Vitezovića predstavljaju epistole iz razdoblja 1701–1703, razdijeljene u dvije opsežnije i jednu krnju knjigu, pisane za njegova boravka u Beču (1701: godište IV) te u Zagrebu (1702: V; 1703: VI). Gotovo sa samoga kraja njegova života bečke su poslanice koje je pisao 1710–1712. (VII). Ukupno je riječ o 432 latinske epistole, od kojih je 413 Ritterovih, mahom pisanih elegijskim distihom, uz svega nekoliko kraćih tekstova u heksametru.⁴ U korpusu je i 19 poslanica u stihu – odreda latinskih – koje je Vitezović primio od svojih korespondenata i prepisao ih, ili je njihov izvornik odložio među vlastite. Među poslanicama, posebice mladenačkima, nalazi se i pokoji epigram, a među latinskim tekstovima ima ih nekoliko koji su djelomično ili u potpunosti pisani hrvatskim jezikom.⁵ Ipak, glavnina je korpusa žanrovski homogena: radi se mahom o realnim pismima u latinskim elegijskim distisima. Korpus koji se ovdje prvi put na jednome mjestu predstavlja javnosti obaseže ukupno 9121 stih.

2.

Događajima bogat i raznolik život polihistora i književnika Pavla Rittera Vitezovića (Senj, 7. siječnja 1652. – Beč, 21. siječnja 1713) generalno je poznat zahvaljujući spomenutoj Klaićevoj biografiji, zasad jedinoj sveobuhvatnoj publikaciji posvećenoj životu toga senjskog autora.⁶

Pavao Ritter ili, kako se sam naziva u svojim hrvatskim djelima, *Vitezović*, sin je Senjanke Doroteje Lučkinić i časnika alzaškog podrijetla Antuna Rittera, čija je obitelj stekla ugarsko-hrvatsko plemstvo nedugo

³ Poslanice datiramo oslanjajući se na Klaićevu dataciju. Klaić spekulira da je dio poslanica iz II. godišta napisan u periodu 1678–1680. Usp. Klaić, V., *Život i djela Pavla Rittera Vitezovića. (1652. – 1713.)*, 32 i 35.

⁴ Detaljniji opis ove rukopisne građe nalazi se u odjeljku II.I. (»Povijest građe i opis rukopisa«) te u III. dijelu (»Dodaci«), u Prilogu 3 (»Popis poslanica objavljenih u ovome izdanju«).

⁵ Žanrovska i jezična nehomogenost najočitija je u godištu III. (1682–1684). Hrvatske poslanice iz toga godišta nisu ušle u ovdje objavljen korpus. S druge strane, u nj jesu uključeni neki epigrami koji svojom retorikom simuliraju epistolarnu situaciju.

⁶ Vrijedne nove podatke o Ritterovoj biografiji, koji katkad korigiraju Klaićeve, donosi Alojz Jembrih, npr. u Jembrih, A., »Pavao Ritter Vitezović i njegova *Kronika*«, u: Ritter Vitezović, P., *Kronika aliti Spomen vsega svieta vikov*, ArTresor naklada, Zagreb, 2015.

I. EQUITIS PAULI RITTER
EPISTOLARUM METRICARUM LIBER PRIMUS
(1676–1677)

EQUITIS PAULI RITTER
EPISTOLARUM METRICARUM LIBER PRIMUSⁱ

1. Ad Dominum Wolfgangum Adamum Liberum
Baronem Mordox

Laeta salutatum te, mi Wolfgange, patronum
 Nuntia facta tui littera vatis amat.
 Vatis dico tui, quia tu mihi primus amicum
 Suasisti Aonidum visere saepè chorum.
 Ast ego tuj proprium me nuncupo ubique clientem, 5
 Tu quia me veri more parentis amas.
 Namque tuos in me bene si perpendo favores,
 Sat foret omnino si tibi natus eram.
 Atque ideò fateor tibi me debere tuosque
 Ad nutus omni tempore fidus ero. 10
 Nec labor est pro te quem non, Wolfgange, subirem:
 Quin etiam pro te mors mihi chara foret.
 Namque ubi pura fides animum sociavit amori,
 Crescit in adversis rebus amicus amor,
 Protinus at lucri peperit quem prava cupido, 15
 Dummodo dans cesset dextera, cessat amor.
 Hic procul à me sit, rebus delector honestis:
 Pura mihi cordi est & sine labe fides.
 Purus amor, Wolfgange, tuo me junxit amori
 Et patrum meritis nobilitata domus. 20
 2 Hujus ego fidus numerabor semper alumnus,
 In qua sunt mea nomina scripta, rogo.
 Hanc non mireris lecturus (quaeso) tabellam,
 Quòd non sit scriptis pristina forma notis;
 Aggravat enormis dextram dolor, integra nigro 25
 Purpureoque tumet fusa dolore manus;
 Hoc peregrinanti nuper bis quinque diebus
 Attulit assiduis imbribus aura malum.
 Unde die Maja geniti chyrgus adusto

1,29 *die Maja geniti*: na dan boga Merkurija, tj. u srijedu.

1,4 *Suasisti] pro exp. Fecisti | 1,22 meā] sic, claudicante metro*

Aegrotam ferro sauciat ultrò manum. 30
 Nec juvat hoc vulnus, semper magis illa tumescit
 Spectatorque dolet quilibet atque stupet.
 Cras, accessurus medicos, discedo Labacum:
 Curabunt illi forsitan istud malum.
 Postque dies paucos (moriar nî fortè) redibo 35
 Notitiamque mei significabo statûs.
 Interea propero claudatur epistola fine:
 Vive meique memor sis (rogo), Adame. Vale.

2. Ad Eundem

Hesperiiis Thitan jàm sese merserat undis
 Incubuitque solo Ditis opaca soror.
 Vergo Neostadium vitans juga dura Labaci,
 Cùm sit in hoc etiam sanior aura loco.
 Quod negat obsequium nox jam praestare fidele, 5
 Crastina praestabit, chare Patrone, dies.
 Felici, precor, hac ut nocte quiete fruaris
 Et me cognoscas luce sequente. Vale.

3 3. Ad Dominum Joannem Wajchardum Baronem Valvasor

Discedens ex arce tua, Wajcharde, Bogensperg,
 Intravi caeca nocte Neostadium.
 Mordaxum accessi mox luce sequente Baronem,
 Qui me stare simul mandat in aede sua.
 Pro dicta grates solvit tibi quisque salute: 5
 Quemcunque hac per me deveneratus eras.
 Necdum consului medicos ratione doloris,
 Quo mihi dextra tumet continuante manus.
 Cùm rediisse domum te scivero, tendo reverti,
 Nam manui interea Dij meliora dabunt. 10
 Mitte tamen pro me famulum simul atque caballum,
 Quorum, ceu nosti, hîc copia pauca datur.
 Festine hanc scribo, dextra patiente, tabellam
 Atque aliàs properat cursor abire. Vale.

1,30 sauciat] *pro exp.* percutit | 1,34 versus peccat in metro | 2,7 *exp.* ut post precor
 | 3,tit. D(ominum) Joan(nem) *suprascr.* pro eundem | 3,8 tumet] *suprascr.* pro
 dolet | 3,10 Nam] *suprascr.* pro Interea | 3,10 *exp.* meliora post interea

4. Ad Eundem

Tertius est, à quo Najhoff properanter in arce
 Ad te scripta dedi sat properata, dies.
 Tunc petii mittatur equus mihi; quando redibis,
 Ad te quo demum sim rediturus equo,
 Sed magno illustris detentus amore patroni, 5
 Ultra promissam cogor abesse diem.
 Attamen ad divi festum solemne Simonis,
 Si Superi faveant, aggrediemur iter.
 Non bene tacta fuit candenti dextera ferro,
 Fors alio posthac est ferienda loco: 10
 Tantum Chyrurgi moestis nocet error in aegris
 Et tamen ille aegri soluitur aere bono.
 Nil plus occurrit jam nunc, Wajcharde, quod optem,
 Quàm salvum incolumem te reperire. Vale.

4

5. Ad Dominum Joannem Jacobum Sunce

Mirari te fortè novi facit ista poëtae
 Hactenus ignota littera scripta manu.
 Ille ego, qui nuper cum Valvasore morabar
 Per binos Otoçac laetus in arce dies.
 Quòd sit deformis praesens scriptura priori, 5
 Laesa mihi grandi dextra dolore tumet.
 Hic dolor et lator discessum fortiùs urgens
 Ad te, Sunce, mihi scribere plura negant.
 Si qua (rogo) veniet posthac tibi fortè tabella,
 Expedi eam fuerit cuj titulata. Vale. 10

6. Ad Dominum Baronem Mordox

Promere quam nequeo praesenti voce salutem,
 Hanc brevibus praestat littera missa notis.
 Gaudeo, cum Auspergo salvum te Principe, Mordox,
 Cumque suis geminis (scribis ut) esse foris.
 Esse foris, vel ubi venatibus otia frangis, 5
 Trajicis et varias vasta per antra feras,
 Vel spectas Comites inter rudimenta Gradivi,

4,13 Wajcharde] *corr. e* [[S]]... | 5,3 morabar *pro exp.* Ioanne | 5,3 morabar] *corr. e* moratus | 5,10 Expedi] *corr. e* [[A]]...

THE LATIN VERSE EPISTLES OF PAVAO RITTER VITEZOVIĆ (SUMMARY)

The historiographer, printer, poet and polymath Pavao Ritter Vitezović (*Paulus Ritter, Eques*; Senj 1652 – Vienna 1713), was one of the most important Early Modern constructors of the Croatian (proto)national identity and one of the most prolific Croatian authors. He wrote both in Croatian and in Latin, in prose and in verse, and his oeuvre comprises publications of a popular character, such as calendars, horoscopes and anagrams, plenty of occasional and pattern poetry in Latin as well as writings of a more serious character, like historical epic poetry in both languages (*Odiljenje Sigetsko*, 1684; *Plorantis Croatiae saecula duo*, 1703), or lexicographic works on the Croatian language that include studies on orthography (*Lexicon Latino-Illyricum*, 2010). Nevertheless, he was best known and most appreciated for his historiographic writings on the Croatian lands within the Habsburg Monarchy (*Croatia rediviva*, 1700), some of which were commissioned by the court in Vienna to corroborate the Habsburg state ideology and its ambitions for the territorial expansion of the Habsburg lands. From the 1680s Ritter was close to the Court, occasionally engaged in smaller political projects as a poet or a historian. He lived partly in Vienna and partly in Zagreb, and the correspondence published in this volume is testimony to close contact he maintained with influential people in both places. Relying on those “friendships” and his renowned talent, Ritter strived for decades to obtain Court permanent employment, but all his attempts failed.

This book contains the *editio princeps* of one of the last unpublished works of Ritter Vitezović, a voluminous corpus of correspondence consisting of 432 verse epistles in Latin, with a total of 9121 verses. Although the letters were written in Latin elegiacs, they are real correspondence mailed to real people. Ritter wrote these epistolary poems throughout his life, and

the ones we are publishing here range from the time when he was 25 (1676) to the very end of his life (1712). We were able to identify the majority of the 130 addressees (see *Kazalo mjesta i osoba* [Index of places and proper names]): their social statuses range from the author's schoolmates and local parish priests to cardinals and emperors, and their ethnicity reflects the ethnic variety of the Habsburg lands (Austrians/Germans, Hungarians, Croats and other Habsburg Slavs, Italians, even a Spaniard).

The body of epistles here presented comprises texts from four autograph collections. Two of them were edited and clear-copied by the author (*Epistolarum metricarum liber primus/secundus* – Archive of the Croatian Academy of Sciences and Arts [HAZU], II d 147) and *Epistolae metricae* (*ibid.*, IV c 4). The other two belong to two larger manuscripts titled *Otia metrica* (National and University Library in Zagreb, R 3460 and R 3461). This edition also includes 19 epistles received by Ritter, which he copied in his own hand or else attached to his own writings. A precise list of contents of the two collections entitled *Otia metrica* are given in Table I. in the chapter *Povijest građe i opis rukopisa* (MSS history and description). Although both manuscripts of *Otia metrica* have texts of various types, only the epistles and a few epigrams have been included into the critical edition.

In this edition the epistles are distributed into seven books, mainly following the author's distribution and classification: I (1676–1677), II (1677–1680?), III (1682–1684), IV (1701), V (1702), VI (1703), VII (1710–1712). Individual epistles are numbered independently of the author's original numeration. Where we were able to establish a link between epistles in the sense of related correspondence, we marked the responsive epistle with the letter "a" (e.g. 34, 34a etc.). The text is equipped with four types of notes. The *apparatus criticus* registers the variant readings, our interventions, the author's corrections, deletions and omissions, and the original numeration of epistles; in some cases it also points to inconsistencies in prosody or syntax. The *apparatus fontium* (above the critical apparatus) refers to the most obvious cases of correlating classical verses. The explanatory notes (also above the critical apparatus) explain the *realia* in the epistles. The endnotes (marked with small Roman numerals) provide information on the archival sources of texts, their full titles; they also provide data on empty pages in manuscripts, omitted, deleted or displaced verses, as well as marginal notes and underlinings by the author or by a later researcher.

To make the understanding of Ritter's epistles easier, we have equipped this volume with an index of places and proper names (*Kazalo mjesta i osoba*), a list of addressees (*Prilog 1: Popis primalaca...*), an index of send-

ers of letters addressed to Vitezović (*Prilog 2: Popis pošiljatelja poslanica upućenih Vitezoviću*), and a chronological list of epistles with their full titles (*Prilog 3: Popis poslanica...*).

Taking into account author's own inconsistent orthography, as well as the contemporary spelling and orthographic customs, we opted for low intervention when fixing the text. The original spelling options were kept as in autographs, and they were corrected only when they compromised the meaning (*quaeris* > *queris*), all the interventions being registered in the apparatus. All the non-Latin diacritic marks and graphemes were kept (*Keresztur*, *Völçejus*, *Señensem*). The numerous majuscules, typical of the period, remained as in the original. The punctuation was corrected where it was obscuring or misleading the understanding of the text.

Metrical irregularities in the verses were not systematically registered in the critical apparatus: we only recorded those cases in which it was impossible to reconstruct either the number of supernumerary or deficient syllables in the text, or the text itself. As a rule, Vitezović shortens the final syllable in the second and third persons singular of the second imperative (*estō*) and in the ablative gerund (*agendō*). In the apparatus, we draw attention to this phenomenon only at its first occurrence. Similar, but non-systematic shortenings (*ritē*, *sperō*, *profectō*) are discussed in the introductory study (pp. 84–86) but not recorded in the apparatus.

This first edition of Ritter's Latin verse epistles presents not only a valuable source for the biography of this important historian, but also a resource for the history of social relationships and their manifestations (clientelism, patronage, friendship, communication) in late 17th – early 18th century North Croatia. On a larger scale they are a monument for the history of the intellectual and cultural ambience, the publishing and literary scene in the Habsburg Monarchy of that period. But they can also be useful to scholars and to the general public beyond their documentary layer: behind every epistle there is a writer and a rhetorician, a competent historian and a skilled poet, the first Croatian professional writer and a great loser, who despite his numerous talents was not able to use his intellectual capital to climb socially. These verses, now at last available to the reading public, may perhaps help us to understand why.

KAZALO I TUMAČ MJESTA I OSOBA¹

- Abaffy** (*Abafius*), neki V.-ev znanac – IV.114
- Abbas Babocensis**, možda opat Ivan Babočaj, zagrebački kanonik 1693. – IV.46, IV.70
- Abele von Lilienberg, Johann Christoph Carl** (*(D')Abel(le) / A Belle (?)*, *Ioannes Christoforus*), barun, vijećnik i tajnik Unutarnjoaustrijske komore – V.62, V.71, V.79, V.81, VI.18. VII.35(?)
- Abraham** (*Abrakamus*), hebrejski praotac – VII.42a
- Adam** (*Adamus*), biblijski praotac ljudi – VII.37
- Adornus**, V.-ev prijatelj – IV.70
- Afrika** (*Africa*) – VII.19
- afrički** (*Africus*) – II.8
- Aheront** (*Acheron*), rijeka u podzemnom svijetu – VII.38
- Alpe** (*Alpes*) – II.2, V.6, VII.1
- alzaški** (*Alsaticus*) – I.9
- Amica Sincera**, djevojka – II.4
- Amicus** – III.25, IV.73, VII.44
- Amona**, v. Ljubljana
- Antolčić** (*Antolçich*), zaposlenik požunske komore – VII.8

¹ Zbog velike učestalosti ne navodimo pojavnice za gradove Beč, Senj i Zagreb kada dolaze uz datacije poslanica. Imena mjesta i osoba navodimo u vernakularnoj verziji s posvjedočenim latinskim oblikom u zagradi. Gdje nam nije bilo moguće identificirati osobu ili mjesto, navodimo je u kurzivu u latinskom izvorniku. Brojke nakon crte znače godište i broj poslanice.

- Anton Florian** (*Princeps Liechtensteinius, Antonius*, 1656–1721), lihtenštajnski knez – IV.91
- anžuvinski** (*Andegavus / Andinus*) – VII.16
- Aonke**, muze (*Aonides*), ime prema aonskom brdu Helikonu – I.1
- Apfaltrern, Julius Heinrich** (*Ab Apfeltrern, Iulius Henricus*), barun – III.43
- Apolon** (*Apollo*), bog vračanja, glazbe, pjesništva i sunca – I.17, III.8, III.31, IV.106, IV. 107a, V.63, V.85, VII.19, VII.34, VII.34a, VII.42, VII.55a, VII.63
- apolonovski** (*Apollineus*) – V.63
- Archidux**, v. Karlo VI.
- Auersperg, Franz Carl von** (*Auspergicus, Franciscus Carolus*, 1660–1713), grof, aueršperški knez od 1705, sin kranjskog velikaša Johanna Weikharda von Auersperga (1615–1677), zapovjednik Karlovačkog generalata – I.7
- Austrija** (*Austria / Austriae*) – III.30, IV.19, IV.102, V.62, VII.30, VII.60
- austrijski** (*Austriacus / Austricus*) – III.29, III.33, III.34, IV.2, IV.8, IV.13, V.90, VII.10, VII.29, VII.34a, VII.42a, VII.49, VII.55a
- Austrijanci** (*Austriaci / Austriades*) – IV.104
- auzonski = italski, rimski** (*Ausonicus / Ausonius*) – I.18, III.18, VII.44
- Bakho** (*Bacchus*), bog loze i vina – I.23, VII.55, VII.55a
- Barovka** (*Barouka*), naselje blizu Zagreba – III.23
- Batthyány, Ádám** (*Prorex Croatiae*, u. 1703), hrvatski ban 1693–1703. – IV.126, IV.149, V.86
- Beč** (*Vienna / Vindebona / Vindebonae urbs / Vindebonensis urbs / Viennensis urbs*) – III.5, III.10, III.29, IV.12, IV.17, IV.80, IV.92, IV.96, IV.108, IV.129, IV.145, IV.149, IV.150, IV.151, V.3a, V.30, V.50, V.55, V.58, V.64, V.68, VI.12, VII.1, VII.12, VII.15, VII.17, VII.20, VII.24, VII.33, VII.34, VII.34a, VII.36, VII.37, VII.42a, VII.45, VII.48, VII.53, VII.55, VII.55a, VII.59, VII.60
- bečki** (*Viennensis / Vindebonensis*) – III.2, III.5, V.6, VI.5a, VII.16, VII.42, VII.52
- Bekšin** (*Beksin*), nekadašnji arhidakonat, možda današnji *Becshely* u Mađarskoj – III.14
- Belensis** – III.20

- Benigna**, djevojka – III.36
- beotski** (*Aonius*), prema *Aonia*, dio Beotije u Grčkoj – III.1, IV.106, V.83
- Berislav** (*Berislau, Beri-slava*) – III.8, III.24
- Betlehem** (*Betlem*), biblijsko mjesto Isusovog rođenja – VII.46
- Bezerédy, Ádám** (*Beseredius / Beseredy, Adamus*), kapetan u službi palatina Pála Esterházyja, V.-ev prijatelj – IV.60, IV.107, VII.25, VII.34, VII.34a, VII.42a, VII.55, VII.55a, VII.59, VII.60
- Blinja** (*Blienensis arx*), nekoć utvrda, danas mjesto u Sisačko-moslavačkoj županiji – V.12
- Bogensperk** (*Bogensper / Bogensperg / Bogenspergum / Bogsperga*), dvorac u Sloveniji (njem. *Wagensberg*) – I.3, I.7, I.9, I.14, I.22, I.26, II.8, III.43
- bogensperški** (*Bogenspergus*) – I.9, I.26, III.43
- Borromeo** (*Boromaeus*), pripadnik talijanske velikaške porodice – IV.36
- Bosna** (*Bosna*) – I.13, IV.79, IV.96, VI.2
- bosanski** (*Bosnensis / Bossnius*) – III.28, IV.79, VII.24
- Brajković, Martin** (*Brajkovich / Brajković, Martinus, Episcopus Señensis*), senjski i modruški (krbavski) biskup 1699–1704, a zatim zagrebački biskup 1703–1708, V.-ev prijatelj – V.50, V.96, V.99, VI.2, VI.8
- Brajković, Vinko** (*Brajković, Vincentius*), V.-ev prijatelj i sugrađanin – I.8
- Bratislava** (*Vratislava*; v. Požun) – IV.59
- brdovečki** (*Berdocensis*) – III.23
- Bresce / Bruna**, mjesto uza Savu, u Sloveniji – I.11
- Bucelleni (Bucellini), Julius Friedrich** (*Bucelenus / Bucellenius, Julius Fridericus*, u. 1712), grof, austrijski kancelar (1693–1705), od cara zadužen primati V.-eve tekstove i osiguravati njegovo uzdržavanje u Beču. V. mu je posvetio prvo izdanje djela *Stemmatographia* – IV.2, IV.5, IV.8, IV.9, IV.13, IV.14, IV.15, IV.16, IV.18, IV.27, IV.34, IV.38, IV.53, IV.58, IV.71, IV.76, IV.78, IV.79, IV.81, IV.82, IV.104, IV.117, IV.118, IV.141, V.5, V.7, V.8, V.14, V.15, V.16, V.20, V.21, V.24, V.26, V.30, V.31, V.33, V.34, V.36, V.40, V.46, V.77, V.84, VI.12, VI.19, VII.7
- Bucelleni (Bucellini), Thomas** (*Bucellenius, Thomas*), dominikanski provincijal, nećak prethodnoga – IV.120
- Budim** (*Buda*), dio Budimpešte (Mađarska) – III.41, IV.56, V.9
- budimski** (*Budanus / Budensis*) – III.42, IV.5, IV.56

- Bužim** (*Buzin/um/*), imanje Jelačića – III.28, III.33
bužimski (*Buzinensis / Buzinus*) – III.16, III.27
- Cancropolis**, vj. posjed Rakovec Baltazara Patačića, danas naselje u Zagrebačkoj županiji – VII.52
- Canonicus** – vj. kanonik Toma Augustić (*cf.* Klaić 172) – V.14
- Caporna** – III.8
- Capronza**, v. Koprivnica
- carigradski** (*Carigradski*) – VII.44
- Carolus, Sacri Ordinis Premonstratensium Praelatus**, prelat reda sv. Norberta – VII.50
- Carpona**, v. Krupina
- Carsi**, pleme – I.24
- Celiandra**, pseudonim (=ona koja može očarati muškarca) – III.35
- Chrzepizky von Modlischkowiz, Johann Ferdinand** (*Chrzepizky de Modlischzowiz, Ioannes Ferdinandus*), barun, savjetnik češke dvorske komore – IV.121, IV.122
- Ciculinus** – III.20
- Cinus, Philipus Iacobus**, prelat – VII.62, VII.63
- Cobenzl, Johann Kaspar II.** (*Cobencel, Casparus*, 1664–1742), grof, Buccellenijev zet, V. mu je posvetio *Priricsnik, aliti razliko mudrosti cvitje* (Zagreb, 1702) – IV.39, IV.77, V.8, V.14, V.15, V.22, V.78, V.82
- Cocsis**, prezime dvojice mladića – III.23
- Comes de Monte Catino**, v. Monte Catino
- Coronini, Anton** (*Coroninus / Koronini*, u. 1702), upravitelj Like i Karlobaga (1696–1700), V.23, V.34, V.37, V.68
- Crnković, Petar** (*Černkovitius / Csernković / Čyrnković, abbas*), bosanski opat, zagrebački kanonik i opat Sv. Petra kod Požege – V.39, V.47, V.56
- Csáky, Imre** (*Chak, Emericus de*, 1672–1732), grof od Körösszega i Adorjána, kaločki i bački biskup 1710-1732. – VII.22
- Cukuli mons** – V.48
- Cumani**, v. Polovci
- Cuzmince**, vjerojatno Kuzminec, selo u Podravini – III.17
- Cynthia**, v. Dijana

- Čakovec** (*Csaktorna arx*) = mađ. *Csáktornya* – IV.71
- čanadski** (*Csanadiensis*), prema *Csanád* (biskupija u Ugarskoj) – VII.13
- Čanjevo** (*Csanyevo*) posjed, danas naselje u Varaždinskoj županiji – III.10
- Čazma** (*Csasma*) – V.30
- čazmanski** (*Csasmensis / Chasmensis*) – V.33, V.76
- češki** (*Bohemus*) – VII.3
- Češković, Pavao Antun** (*Praepos. Maj. Eccl. Zagrabiensis*), kanonik, veliki prepošt zagrebački, opat Blažene Margarite od Bele i upravitelj Vranskog priorata. Kasnije V.-ev protivnik u sporu za Ščitarjevo – V.1, V.2, VI.9, VI.14, VII.35
- Črnkoci (Črnkovački), Franjo** (*Cernkocius, Franciscus*, u. 1704) pukovnik, varaždinski župan – IV.35, IV.151
- dački** (*Dacus*) – IV.40
- Dalmacija** (*Dalmatia*) – I.27, III.8, III.24, III.29, IV.96
- dalmatinski** (*Dalmaticus*) – I.17, III.13, IV.28, VII.47
- David** (*David*), biblijski kralj – V.44, VI.16, VII.8
- dedalovski**, prid. od *Daedalus* (mitski graditelj Labirinta) – II.1
- delfski** (*Delphicus*), prid. od *Delphi* – III.34
- Delišimunović** (*Delisimona* (=ak. jd.)), V.-ev suučenic – III.24
- Della Vigne** – IV.131
- Della Vince** – IV.110
- Despotović Mladi, Ivan** (*Despotović / Despotovichus, Ioannes*, 1646–1696), V.-ev prijatelj i suučenic – I.21, II.2, II.8
- Despotović Stariji, Ivan** (*Despotovich, Ioannes*, 1639–1711), rektor zagrebačkoga isusovačkog kolegija – V.54
- Didona** (*Dido*), kraljica Kartage – I.27
- Dijana** (*Diana / Cynthia*), božica lova, mjeseca i noćnog čaranja, Apolonova sestra, mjesec – I.6, I.17, II.3, VII.1
- Dilanzi, Ioannes Fridericus**, kranjski plemić – I.27
- Dit** (*Dis*), Pluton, bog podzemnog svijeta – I.2
- Domjanić, Adam Žigmund** (*Domianich / Domyanić, Adamus Sigismundus*, oko 1660–1717), potpukovnik, vlastelin u Zelini kod Sv. Ivana, pjesnik, V.-ev prijatelj – VII.33, VII.38, VII.38a, VII.46, VII.51, VII.51a, VII.54

Drava (*Dravus*) – III.13, III.41, IV.150, IV.151, V.44, VII.24

dravski, podravski (*Dravanus / Draveus / Dravnus*), prid. od *Dravus*
– III.42, V.9, V.15

Druskoczi – III.8

Douai, Douay (*Duacum*), grad u sjevernoj Francuskoj – VII.15, VII.16

Dubica (*Dubica*), utvrda, danas naselje u Sisačko-moslavačkoj županiji –
V.57

dubički (*Dubicensis*) – V.57

Dujam Gaudencije (*Gaudentius, Doymus*), biskup na Rabu i suučenic V.-
eva pokojnog brata Jurja – III.40

Dunav (*Danubius*) – VII.24

dunavski (*Istranus*), prema *Ister*, Dunav – VII.18

Ebersdorf / Kaiserebersdorf (*Eberstorffum*), carski dvorac u Beču, jesen-
sko boravište cara Leopolda I – IV.81, IV.108

Eger (*Agria*), grad u Mađarskoj – VII.53

Elisa (*nobilis Puella Carniola*), djevojka – II.3

Elizijske poljane (*Elisii agri / Elysia prata*) – VII.3, VII.50

Emerik, sv. (*Emericus, beatus*), mađarski svetac – VII.21, VII.22

Enije (*Ennius*), rimski pjesnik – III.38

Erdődy (*Erdedus, Comes*) – IV.14

Erdelj (*Transylvania*), pokrajina u današnjoj Rumunjskoj – IV.43

erdeljski (*Transylvanicus / Transylvanus*) – IV.52, IV.99, IV.101, IV.119,
VI.17, VII.20

Erdődy, Gábor (*Gabriel*, 1684–1744), ostrogonski kanonik – VII.2

Erdődy, György (*Erdeodius, Georgius*), kraljevski blagajnik (*tavernico-
rum magister*) – VI.13

Erdődy, Miklós (*Erdeödy de Monyorókerék, Miklós, Nic/o/laus*, 1630–
1693), Nikola III. Erdődy, hrvatski ban (1670–1693) – III.29, VI.13

Erdődy, Sándor (*Erdeodius, Alexander*), grof – IV.45, IV.51

Erinija (*Erynnis*), klas. *Erinnys* ili *Erinys*, Furija, boginja osвете – V.7

Ernst Ludwig von Hessen-Darmstadt (*Ernestus Ludovicus*, 1667–1739),
zemaljski grof Hessena-Darmstadta – VII.39

- Esterházy, Imre** (*E Comitibus Estoras, Americus*, Emerik Esterházy, 1665–1745), grof, crkveni pisac, zagrebački biskup (1708–1722) i banski namjesnik – V.69, VII.35
- Esterházy, Pál** (*Estorae de Galanta, Paulus*, Pavao Esterházy, *Regni Ungariae Prorex, Palatinus*, 1635–1713), ugarski palatin (1681–1713) – IV.60, V.9, V.70, VII.32, VII.43, VII.48
- etnanski** (*Aethneus*), klas. *Aetnaeus*, od *Aetna*, vulkansko brdo na Siciliji – III.8
- Europa** (*Europa*) – VII.19
- europski** (*Europeus*), klas. *Europaeus* – II.8
- Farnese, Francesco** (*Magister Militiae Angelicae*), Vojvoda od Parme i Piacenze (1678–1727) – IV.43
- Feb** (*Phoebus*), Apolon (Sunce) – IV.129, VII.51a
- febovski, sunčev** (*Phoebaeus*) – V.30
- Februus**, bog pročišćenja i mesec veljača – III.8
- Fedro** (*Phaedrus*), rimski basnopisac – V.98
- Felsina** (*Felsina*), etruščanski grad na mjestu današnje Bologne u Italiji – IV.59
- Ferpatacus / Ferpataky** – III.2, III.24
- Ferratae Alpes (Ferreas Mons)**, Gvozd, Petrova gora – V.6, V.8
- Flegetont (Phlegethon)**, jedna od podzemnih rijeka, u Vitezovića podzemni svijet – I.27
- Florijan** (*Florianus, Capucinus Briñensis*), kapucin u Brinju – V.51
- Forbin, Claude de** (*Forbinus*, 1656–1733), francuski admiral, napadao je habsburške ciljeve na Jadranu u sklopu Rata za španjolsko nasljeđe – V.68
- Forchtenstein** (*Fracno / fraCnVs / Frakno / Fracnensis Arx / Fraknensis Arx*), mađ. *Fraknó*, grad u Burgenlandu (Gradišće) u Austriji – VII.25, VII.34, VII.34a, VII.42, VII.42a, VII.48, VII.55, VII.55a
- forchtensteinski** (*Fraknensis*), prema *Fraknó* – VII.42a
- Frankapani** (*Frankopanes*) – VII.45
- Franjo, sv.** (*S. Franciscus*) – I.13, I.23
- Fürstenbusch, Rüdiger Goswin von** (*de Furstenbusch / Fürstenbusch, Rödigerus Goswinus*), tajnik dvorske komore – IV.95, IV.97, IV.97a, IV.106
- gacki** (*Gazkensis*) – III.42

- Gacko polje** (*Gazkanus ager*) – I.23
- Galen** (*Galenus / Gallenus*), rimski liječnik – IV.16, VII.11
- galenski** (*Gallenicus*) – IV.2
- Gali, Francuzi** (*Galli*) – IV.8, IV.84, V.68, V.88, V.90, VII.9
- Galija, Francuska** (*Gallia*) – IV.110
- galski, francuski** (*Gallus / Gallicus*) – III.12, V.88, VII.10
- Gallenberg, Georg Sigmund von** (*De/a Gallenberg, Georgius Sigismundus*, 1635–1697), grof, namjesnik u Kranjskoj i vrhovni sudac – I.15, I.20
- Galnekana arx** – I.10
- Galjuf** – III.12
- Gattyán, Péter** (*Gattchany / Gattsany / Gattyanius, Petrus*), sudac u varaždinskoj županiji – II.2
- Gerrold** – IV.97a
- getski, trački** (*Geticus*) – III.8
- Gilani** – III.3
- Giustinian, Marcantonio** (*Venetus Dux*, 1619–1688), mletački dužd – III.42
- Gladić, Juraj Andrija** (*Gladić, Georgius Andreas*), Riječanin, ljubljanski kanonik – IV.129, IV.135, IV.140, IV.145, V.55, V.85
- Golubocz**, vjerojatno Gloubovec, imanje plemićke obitelji Makar – III.17
- Gradski, Nikola** (*Gradski, Nicola*), zagrebački kanonik i rektor hrvatskog kolegija u Beču – VII.36
- Granešina** (*Granesina*), župa, danas dio Zagreba – I.12
- Graz** (*Graecium*), grad u Austriji – IV.83, V.3a, V.23a, V.25a
- gradački** (*Graecensis*), prema *Graz* (Gradec u Austriji) – IV.12, V.3, V.68, VI.5a
- grčki** (*Graecus*) – V.99
- Grič** (*Graecanus mons / Graeco-Zagrabinis montis urbs / Graecorum montis urbs / Graecus mons / Gricium*), historijska jezgra Zagreba – I.12, II.1, II.2, II.8, III.41, V.7, V.26, V.27, V.52, V.96, VI.13
- grički, zagrebački** (*Graecensis*) – V.54
- Gušić, Ivan Juraj** (*Gussich / Gussiç, Ioannes Georgius*, u. 1689), vlasnik Gradca (Metlički kraj), kapetan u Tovunju – I.18, I.25
- gušićevski** (*Gussichius / Gussitius*) – I.18, I.25

- Günt(h)er**, V.-ev prijatelj u Beču – IV.41, IV.47, IV.62, IV.65
- Harrach, Aloysius Thomas Raimund von** (*Harrachius / ab Harrach*), diplomat i privatni kraljevski savjetnik – IV.123, V.59, V.75, VI.11, VI.12
- Harrach, Ferdinand Bonaventura I von** (*Harrach, Ferdinandus*, 1637–1706), grof, diplomat, vrhovni prefekt carskog dvora, otac prethodnoga – IV.32, IV.74, IV.123, V.59
- Hegelin** – IV.97, IV.97a
- Helikon** (*Helicon*), gora u Beotiji, posvećena Apolonu i muzama – II.8, III.18
helikonski (*Heliconius*) – VII.34
- Helvećani, Švicarci** (*Helveti / Helvetii*) – V.88, VI.12
- Herberstein, Johann Ferdinand Joseph II von** (*Herberstein / Herberstanius / Herbersteinus, Ioannes Ferdinandus Iosephus*, 1663–1721), feldmaršal, potpredsjednik Ratnog vijeća u Grazu, član Marsiglijeve komisije, naslovljenik V.-eva djela *Stemmatographia* – IV.12, IV.47, IV.96, V.3, V.3a, V.19, V.23, V.25, V.27, V.28, V.32, V.38, V.49, V.49a, V.54, V.63, V.78, V.87, VI.5, VI.5a, VI.6, VI.12
- Herberstein, Johann Joseph von** (*Capitaneus*, 1633–1689), omraženi senjski kapetan i karlovački general – III.24
- Herula Slava**, djevojka – II.1
- Hevenesi, Gábor** (*Hevenessius, Gabriel*, 1656–1715), isusovac, rektor i meštar isusovačkih novaka u Beču – IV.24, IV.28, IV.85, V.76, V.83, V.84, V.92
- Hoher, Johann Paul** (*Hoher*, 1616–1683), kancelar austrijske dvorske kancelarije (1667–1683) – V.20
- Horvat Kišević, Juraj** (*Cissovich / Kiseuics, Georgius Horvat*), savjetnik ugarske komore – III.3, III.6, III.7, III.21, III.25
- Hreljanović, Toma** (*Hrelanovich, Thomas*), opat, prepošt senjskoga kap-tola – I.8, I.24
- Hrvati** (*Croatae / Croati / Crovati*) – I.17, I.21, III.42, IV.28, IV.44, V.20, V.57, VII.20, VII.33, VII.38a, VII.51a
- Hrvatska** (*Chorvathia / Croatia / Hyrvatia*) – I.13, III.29, IV.61, IV.126, V.39, V.47, V.86, VII.17, VII.40, VII.53
- hrvatski** (*Chrovatus / Croaticus / Croatus / Crovatus / Horvaticus / Horvatus / Hervatski*) – III.2, III.8, III.10, III.13, III.28, III.29, IV.26,

IV.71, IV.96, IV.127, V.11, V.20, V.57, V.68, V.88, VI.8, VI.11, VI.17, VII.36, VII.38a, VII.51a

Hungher – IV.112

Huni, Mađari (*Hunni*) – V.20, VII.59

mađarski (*Hungaricus*) – III.10

Iasius, v. varaždinski

Iberi, Španjolci (*Iberes, Hispani*) – IV.104, V.90

iberski (*Iberus*) – VII.19, IV.102

Iliri, Slaveni (južni) (*Illyr (=indecl.) / Illyrii*) – III.28, III.42, VII.3, VII.4, VII.44

ilirski (*Illyricanus / Illyricus / Illyrus*) – I.17, I.21, I.23, II.5, III.8, III.10, III.12, III.17, III.18, III.24, III.28, III.29, III.38, III.39, III.40, IV.28, IV.91, IV.111, IV.136, V.14, VI.13, VII.3, VII.18, VII.38a, VII.44

Ilirik (*Illyricum*) – III.5, III.18, III.38, IV.16, IV.17, IV.20, IV.92, IV.111, IV.136, V.17, V.18, VII.1, VII.18

Isus Krist (*Christus / Chrystus, Jesus*) – I.13, III.5, III.8, III.18, III.24, III.27, III.30, V.35, V.57, V.67, V.91, V.92, V.94, V.76a, VII.39, VII.41, VII.48, VII.52, VII.53, VII.55

Italci, Talijani (*Itali*) – IV.146, V.84, V.99, VII.44

Italija (*Italia*) – V.88

italski, talijanski (*Italicus / Italus*) – IV.146, V.90

Ivan, sv. (*divus Ioannes*) – V.28

Ivanović (*Ivanovich*) – III.5

Ivanović, Ivan Jonata (*Ivanovich / Ivannović, Jonata*), grof, sin Franje Ivanovića, zagrebački kanonik, vlasnik imanja Ščitarjevo, za čije se skrbništvo i nasljedstvo borio V. – V.73, VI.16

Ivanović od Ščitarjeva, Franjo (*Ivannovich de Schitaro, Franciscus, Amicus Natalizans, Maximus*, u. 1690), od 1687. grof, vlasnik imanja Čanjevo i Preseka, kapetan u Pokupskom, blizak V.-ev prijatelj – III.2, III.5, III.8, III.9, III.10, III.13, III.17, III.24, III.32

jadranski (*Adriacum / aequor / lit(it)us / mare / ora / plaga*) – III.13, III.18, III.41, IV.108, V.6, V.14, V.15, V.26, V.31, V.33, V.64, V.68, V.76, V.76a, VII.45, VII.50

Jahve (*Iehova / Jehova*) – VII.2, VII.24, VII.52

- Jambreković, Franjo** (*Jambrekovich, Franciscus*, 1631–1703), profesor retorike u doba kad je V. pohađao isusovačku gimnaziju – V.67
- Jambreković** (*Jambrekovich, parochus Vidoviczj*), župnik u Vidovcu – III.8
- James II.** (*Jacobus Rex*, kralj Engleske Jakov II, 1633–1701), habsburški saveznik – IV.110
- Janko, Illyrus**, borac protiv Turaka na strani mletačkog dužda – III.42
- Jan** (*Janus*), starorimski bog početaka – I.6
- japidski** (*Japideus / Japidus*) – II.2, V.55
- Jasenovac** (*Jessenovac*) – V.57
- Jastrebarsko** (*Iastrebarsko*) – VII.44
- Jelačić, Stjepan** (*Jellacsich de Buzin / Jelačić de Buzina / Jellacsichius, Stephanus, Vice-Banus*) – zagrebački podžupan i kapetan grada Sredičkoga na Kupi, protonotar, a od 1690. viceban – III.12, III.16, III.26, III.27, III.28, III.33, V.94, VI.7
- jelačićevski** (*Jellacsichiacus*) – III.22
- Joakim, sv.** (*Beatus Ioachimus*) – III.8
- Josip I.** (*Josephus, Regis filius, Rom. Imp.*, u. 1711), sin Leopolda I, ugarski kralj, prijestolonasljednik i car 1705-1711. – III.18, III.30, IV.50, IV.80, IV.89, V.90, VII.9, VII.47, VII.60
- Josip, sv.** (*Iosephus*) – III.18
- Junona** (*Juno*), božica kućanstva i braka – V.63
- Jupiter** (*Iuppiter / Juppiter*) – IV.14, IV.100, IV.111, IV.127, V.29, V.44, V.54, V.84, V.88, VII.8, VII.18, VII.34, VII.59
- Juraj, sv.** (*Georgius*) – V.17
- Justinijan I. Veliki** (*Iustinianus*), bizantski car 527–565, kodificirao rimsko pravo – IV.16
- Kálnoky, Sámuel** (*Kalnokius*, 1640–1706), grof, erdeljski kancelar – IV.40, IV.43, IV.52, IV.56, IV.99, IV.101, IV.119, V.42, VI.17
- Kamena** (*Camaena / Camena*), muza – III.18, III.19, III.38, IV.106, VI.2, VII.55
- kaptolski** (*Capitolinus*), ovdje za zagrebački Kaptol – III.26
- Karlo V.** (*alter Carlus, Rex Iberum*, 1500–1558), car Svetog Rimskog Carstva i vladar Španjolskog Carstva (kao Karlo I) – IV.102, IV.104

Karlo VI. (*Archidux Car(o)lus / Carolus Porphirogenetus / Carolus III., Hispan. et Indiar. Monarcha, Purpureus Dux*, 1685–1740), habsburški nadvojvoda, mladi sin cara Leopolda i designirani španjolski kralj, car Svetog Rimskog Carstva (1711–1740) kao Karlo VI, a ugarsko-hrvatski kralj kao Karlo III – IV.80, IV.81, IV.83, IV.84, IV.85, IV.91, IV.102, IV.105, IV.131, V.37, V.45, V.91, VII.10, VII.12, VII.16, VII.19, VII.40, VII.50, VII.60

Karlobag (*Scrissa*) – V.22

Karlovac (*Karlopolis*) – V.32

karlovački (*Carlstadius / Karlstadiensis*) – I.15, V.34

Karlovačani (*Carlocienses*) – III.42

kastalijski (*Castalius*), prema *Castalia*, izvor posvećen Apolonu i muzama na Parnasu, blizu grada Delfa – I.15

Kaunitz, Dominik Andreas von (*Kaunicus / Kaunitz / Kaunicz*, 1654–1705), grof, austrijski potkancelar – IV.72, IV.80, IV.92, IV.100, IV.108, IV.115, IV.116, IV.123, IV.130, IV.138, IV.142, V.98

Kaunitz, Fortunatus Josef Maximilian Oldřich von (*a Kavnicz, Maximilianus Udalricus*, 1679–1746), sin prethodnoga – VII.58

kavkaski (*Caucaseus*), klas. *Caucasius* – III.8

Keglević, Petar (*Keglevich / Keglevitius, Petrus*), kraljevski savjetnik, kapetan hrvatskoga kraljevstva i zapovjednik grada Kostajnice na Uni, od 1704. banski namjesnik – V.12, V.18, VII.3, VII.26

Keresztúr (*Keresztur*), slovački Hostie, mjesto u slovačkoj pokrajini Nitri – VII.34

Kermen, toponim – IV.71

Kleinburg, Paul Karl von (*de Klejnburg / Clajnburg*, 1652–1726), savjetnik carske komore – IV.69, VII.5, VII.49

Klio (*Clio*), muza – IV.98, IV.106, VII.17, VII.42a

kluški (*Colossensis*), prema *Collossum* (mađ. *Kolozsvár*, rumunjski *Cluj*) – VII.22

Knin (*Knin / Tinninium*) – III.42

kninski (*Tinniensis*) – IV.63

Kolonić, Leopold (Kollonitsch, Leopold Karl von; Kollonich, Lipót) (*Kolonics, Leopoldus*, 1631–1707), grof, predsjednik ugarske komore,

kardinal i ugarski primas – IV.17, IV.33, IV.123, V.65, V.71, V.72, V.76, V.76a, V.84, V.93

Kolowrat-Krakovský, Norbert Max von (*Kolovrat*, 1658–1721), savjetnik Tajnog vijeća – VII.63

Koprivnica (*Caproncza*) – I.19, III.28

Korana (*Korana*) – V.59

Korint (*Corynthus*), grčki grad-država – VII.60

Kornis, Sigismund (*Kornis, Sigismundus*, 1677–1731), barun, kancelar transilvanske komore – VII.20

koruški (*Charinthiacus*) – V.42

Kos, Ivan (*Kos, Ioannes*), zagrebački kanonik – V.52

Kostisius / Kostis, Martinus – III.10, III.13

Krka (*Korkora*) – I.24

krkin (*Kyrkensis*), prema *Kyrka* (rijeka Krka) – I.23

Kranjci (*Carnioli / Carni*) – I.14, I.16, II.1, II.8

Kranjska (*Carnia / Carniola*) – I.12, I.14, I.21

kranjski (*Carnicus / Carniolus*) – I.18, I.21, II.3, V.42,

krbavski (*Corbaviensis*) – VII.37, VII.42

kretski (?) (*Caneensis*), prema *Canea* (mletački za *Chania*, grad na Kreti) – III.28

Krbava (*Corbavia / Korbavia*), kraj u Lici – IV.96, V.22, V.59, V.98

krbavski (*Corbaviensis*), prema *Corbavia* – VII.42

Križanić Turanj (*Križanić / Turan / Turran*), danas gradska četvrt Turanj u Karlovcu – V.36, V.37, V.44, V.45, V.46

turanjski (*turnensis*) – V.34, V.37, V.59, V.68

Kropf (*Kropfus*) – IV.143

Krupina (*Carpona*), grad u Slovačkoj – III.2

Kupa (*Colapis / Cuppia / Kolapis*), rijeka – III.28, III.29, IV.108, V.52, V.57

pokupski (*Colapianus*) – III.29

Kupidon (*Cupido*), bog ljubavi – II.3

Lacij (*Latium*), pokrajina u Italiji – IV.99

Laheza (*Lachesis*), jedna od triju Parki – VII.7

- Lamberg, Johann Maximilian von** (*Lamberg, aulae praefectus*), vrhovni dvorski meštar (1675–1682) – V.20
- Landau in der Pfalz** (*Landavia*), grad u Njemačkoj – V.90
- Lar** (*lar*), rimski kućni bog, ognjište – IV.104, IV.147, IV.149, V.11, V.12, V.26, V.57, VI.8, VII.9, VII.18, VII.42, VII.59
- Latini, Latinci** (*Latii / Latini*) – V.99, VII.44
- latinski** (*Latius / Latiunus*) – I.9, I.17, I.21, III.8, III.19, III.38, IV.16, V.88, VII.33, VII.35, VII.44
- Laxenburg** (*Loxenburg*), imanje Habsburga blizu Beča – III.8
- Lazari, Antonius** (*Lazari, Antonius*, 1642–1705), provincijal hrvatske i kranjske franjevačke provincije Svetog križa, carski teolog i tajni savjetnik – V.53
- Legrad** (*Legrad*), nekada grad, a danas selo blizu Koprivnice – III.28
- Leonard, sv.** (*S. Leonardus*) – VII.23
- Leopold I. Habsburg** (*Leopoldus Caesar*, 1640–1705), car Svetog Rimskog Carstva 1658–1705, kralj Hrvatske i Ugarske i kralj Češke – III.1, III.18, III.30, IV.71, IV.84, IV.89, IV.103, IV.124, IV.127, IV.128, IV.146, V.21, V.36, V.44, V.65, V.89, VII.45
- Leopold, sv.** (*beatus Leopoldus*) – IV.130
- Lérida** (*Lerida*), grad u Španjolskoj – VII.11
- letski** (*Letheus*), klas. *Lethaeus*, prema *Lethe*, podzemna rijeka zaborava – II.7
- Lesle, comes** – III.42
- liburnski** (*Liburnus*) – V.12
- Ličani** (*Licenses / Likenses*) – V.49a, V.63, V.64
- lihtenštajnski** (*Liechtensteinius*) – IV.91
- Lijej** (*Lyaeus, Bacchus*), bog vina – III.38, VII.25, VII.44
- Lika** (*Lica / Lika*) – IV.6, IV.79, IV.96, V.20, V.21, V.22, V.23, V.34, V.37, V.44, V.45, V.46, V.49, V.50, V.59, V.64, V.65, V.68, V.70, V.81, V.82, V.86, V.87, V.91, V.92, V.98, VI.11, VI.19
- lički** (*Likensis / Likiacus*) – IV.96, V.20, V.36, V.43, V.72, V.83, V.90, VII.42
- linški** (*Lincensis*), koji pripada Linzu, gradu u Austriji – III.41
- litijski** (*Lithajanus*), prema Litija (odnosi se na Litijsku kotlinu u Sloveniji) – I.11

- Locatelli, Gianbattista** (*Locatelli, Joannes Baptista*), kranjski plemić – II.5, II.7
- Lodron, Carlo Ferdinando** (*Ladronius / Lodronius, Ferdinandus*, 1663–1730), grof, kanonik u Trentu – IV.61, IV.63, IV.66, IV.98
- Londoño, Nicolás García** (*Londonius, Nicolaus Garzia*, u. 1702), diplomat, španjolski pjesnik prigodničar – IV.86, IV.94, IV.133, V.58, V.85
- Louka** (*Luca*), premonstratenški samostan u Moravskoj – VII.50
- Lucensis**, prema *Luca* – VII.50
- Lovina, Ignaz von** (*Lovina, Ignatius de*, 1660–1720), biskup u Šibeniku (1711) i u Bečkom Novom Mestu (1718–1720) – VII.47
- Lovran** (*Lovran / oppidulum*) – V.68
- Lucija, sv.** (*Diva Lucia*) – III.38
- Lučkinić, Jakov** (*Luçhinić, Jacobus*), V.-ev ujak, župnik u Granešini – I.12
- Ljubljana** (*Amona / Labacum / Lubiana / Lublana*) – I.1, I.2, I.7, I.25, II.5, II.7, III.8, V.42, V.55, V.85
- ljubljski** (*Labacensis / Labacus*) – II.8, IV.129, V.55, V.85
- Mađari** (*Ungar (=indecl.) / Ungari*) – IV.99, IV.132
- Mađarska** (*Hungaria / Ungaria*) – III.6, III.11, III.30, III.42, IV.15, IV.17, IV.89, IV.136, V.9, V.70, V.71, V.89, VI.13, VII.4, VII.22, VII.32, VII.43, VII.48, VII.55, VII.60
- mađarski** (*Hungaricus / Hungarus / Hunnus / Ungaricus / Vngaricus*) – III.3, III.10, III.11, III.18, III.19, III.20, III.30, IV.1, IV.5, IV.15, IV.38, IV.44, IV.64, IV.71, IV.75, IV.76, IV.113, IV.144, V.13, V.35, VI.19, VII.4, VII.22, VII.28, VII.32, VII.45, VII.57
- Makar** (*Makarius*), član sjevernohrvatske plemićke obitelji – III.17
- malteški** (*Melitensis*), prema *Melita* = Malta – IV.12
- Mamuka, Marko Antonije** (*Mamuka*), grof – IV.130
- Marija Elizabeta Austrijska** (*Maria Elisabet Porphyrogeneta*, 1680–1741), kći cara Leopolda I, nadvojvodkinja – VII.30
- Marin** (*Marinus Senensis Capucinus*), kapucin – IV.6, IV.79, V.10, V.29, V.41, V.60, V.66, V.74, V.80, V.97, VII.41
- Maron (Vergilije)** (*Maro, Virgilius*), rimski pjesnik – I.15, VII.16
- Mars** (*Mars / Mavors / Maraç*), bog rata; planet – I.7, I.9, I.15, I.24, IV.14, IV.19a, V.49a, V.63, V.88, V.98, VII.12, VII.19, VII.45, VII.52

- Marsov, martovski** (*martius / mavortius*) – I.8, I.9, III.23, III.29, V.16, V.63, VII.24
- Mat'ášovský, Ladislav** (*Mattiassovsky, Mattiasovske*), nitranjski biskup i ugarski kancelar – IV.78
- Matija** (*Matthias, rex Pannoniae*, 1443–1490), hrvatsko-ugarski kralj (1458–1490) i protukralj Češke (1469–1490) – IV.99, IV.114
- Mercurius Viennensis**, v. »Post-Tägliche Mercurius, Der«
- Meško, Jakov** (*Mesko, Jacobus*), odvjetnik ugarske svete krune, V.-ev protivnik u postupku dodjele imanja Ščitarjevo i Čanjevo, tajnik referendarij dvorske komore – VII.29
- Mihael, sv.** (*Michael, beatus*) – V.63
- Minerva** (*Minerva*), božica mudrosti i umjetnosti, umijeće – I.7, I.9, IV.108, VI.5, VII.34
- Mlečani** (*Veneti*) – III.8, III.10, VII.47
- mletački** (*Venetus / Vennetiensis*) – II.7, II.8, II.9, III.42, IV.8, V.42
- modruški** (*Modrusiensis*) – VII.60
- Moles, Francisco** (*De Moles*), knez od Pareta, diplomat u službi Carstva u sukcesijskom ratu – IV.93
- Monte Catino** (*Mons Catinus*), utvrda blizu Pescie u Toskani – IV.36
- Moravska** (*Moravia*) – VII.50
- Mordox, Wolfgang Adam** (*Mordax / Mordox, Wolfgangus Adamus*), kranjski barun, V.-ev zaštitnik i prijatelj njegovog oca – I.1, I.2, I.3, I.6, I.7, I.9, I.10, I.17, I.22, I.23, I.24, I.26, II.8, II.9
- Moslavina** (*Mons Claudii*) – III.29
- Mulciber** (*Mulciber*), Vulkan, ogranak – III.10, III.17
- Muza** (*Musa, Vila*) – I.9, I.17, I.19, I.24, III.8, III.11, III.27, III.35, III.38, III.41, IV.3, IV.5, IV.16, IV.85, IV.87, IV.98, IV.107, IV.107a, IV.125, IV.127, IV.130, V.16, V.48, V.63, V.69, VII.5, VII.12, VII.25, VII.29, VII.34, VII.34a, VII.42, VII.42a, VII.55, VII.55a
- Nádasdy de Nádasd (et Fogarasföld), László** (*Nadast, Ladislavus de*, 1662–1730), biskup u Csanádu (Ugarska) 1710–1730 – VII.13
- Najhof** (*Najhof / Najhoff*), imanje baruna Mordaxa u Kranjskoj u Sloveniji – I.4, I.10, I.15, I.16, I.24, I.26
- Nazon** (*Naso*), pjesnik Publije Ovidije Nazon – I.15, IV.84, VII.52, VII.54

- nedeliški** (*Nedelicensis*), prema *Civitas Nedelicensis* (Nedelišće u Medimurskoj županiji) – III.15, IV.69
- Negri** – IV.36
- Neron** (*Nero*), rimski car – III.24
- Nestor** (*Nestor, Pilius / Pylius senex*), mudri starac iz Trojanskog ciklusa, primjer dugovječnosti – I.13, IV.13, IV.80, IV.102, V.67, VII.45
- nestorovski** (*Nestoreus*) – I.13, V.1, V.93, V.95, VI.6, VI.15, VII.5, VII.40, VII.42a, VII.56
- Nitra**, grad u Slovačkoj – III.17
- nitranjski** (*Nittrensis*), prema *Nittra* (=Nitria, Nitra, grad u Slovačkoj) – IV.78
- Niz(z)a, Gabriel Gualterus de** – IV.109, IV.136, IV.139, IV.143
- Nobilis puella Carniola / Elisa**, djevojka – II.3
- nojburški** (*Najburgensis*), prema *Najburg*, možda *Neuburg* u Njemačkoj – IV.128
- Novigrad** (*Novgrad (arx) / Novium*), vjerojatno onaj kod Zadra – V.57, V.63
- novljanski** (*Noviensia (castra)*, prema *Novi(um)* (vjerojatno Novigrad kod Zadra) – V.68
- Novi Vinodolski** (*Novi /castellum/*), Frankapanski posjed – VII.45
- Novo Mesto** (*Najstadium / Neostadium / Rudolphum*), grad u Sloveniji, njem. Rudolfswerth, nekadašnje Rudolfovo – I.2, I.3, I.24, I.25
- Obrež** (*Obrex*), danas selo blizu Zagreba – III.38
- Ochsenstein, Philipp Jacob Oswald von** (*Ochsenstein, Osvald*, o. 1641 – nakon 1721), pjesnik, matematičar i inženjer, V.-ev prijatelj u Beču – IV.7, IV.10, IV.11, IV.49, IV.55, IV.59
- Odescalchi, Livio** (*Odescalculus*, 1652 –1713), talijanski plemić, nakon 1683. *princeps imperii* i gospodar Srijemske grofovije – IV.33, IV.36
- Odra** (*Odra*), rijeka – V.52
- Orest** (*Orestes*), sin Klitemnestre i Agamemnona koji je ubio majku preljubicu – IV.29
- Osijek** (*Mursae / Ossek*) – V.9, VII.24
- Osmansko carstvo** (*Turcia*) – V.98, VII.54
- osmanlijski, otomanski**, v. turski
- ostrogonski** (*Strigonensis*) – IV.17, VII.2

- Otočac** (*Otoçac arx*) – I.5
- Otrant** (*Hydrantum / Otranto*), grad u Italiji na ulazu u Jadransko more – VII.44
- Palada** (*Pallas*), Minerva, boginja znanosti i mudrosti – I.9, V.63, V.85
- paladijski** (*palladius*) – I.9
- Pálffy Erdődi, Ivan (János)** (*Palffius, Ioannes*, 1663–1751), hrvatski ban 1704–1732 – VII.1, VII.17, VII.18, VII.40, VII.53
- Panonci** (*Pannonnes*) – VII.32, VII.50
- Panonija** (*Pannonia*), povijesna pokrajina (između Dunava i Save) – IV.99, VII.21
- panonski** (*Pannonicus / Pannonus*) – I.9, III.28, IV.40, IV.136, V.9, VII.32, VII.42a,
- Parka** (*Parca*), suđenica – III.39, V.20, VI.16, VII.18, VII.40
- Parnas** (*Parnassus*), brdo u Fokidi posvećeno Apolonu i Muzama – IV.107a, VII.34
- parnaski** (*Parnasseus*), prid. od *Parnassus* – III.19, IV.107a
- parmski** (*Parmensis*), prema *Parma*, grad u Italiji – III.42
- Patačić, Baltazar** (*Patacich / Patacsich / Patačić / Pataçich, Balthasar*, 1663–1719), dužnosnik, savjetnik Ugarske dvorske kancelarije, memorarski pisac i osnivačelj »Pinte« – IV.1, IV.4, IV.76, IV.134, V.43, VII.24, VII.31, VII.52
- Pavao apostol, sv.** (*S. Paulus*) – V.1, V.2, VI.14, VI.15, VII.49
- Pavao pustinjač, sv.** (*S. Paulus Eremita*) – V.69, VI.9
- Pegaz** (*Pegasus*), krilati konj – IV.107a
- pegazovski** (*Pegaseus*) – III.8, VII.34
- Penati** (*Penates*), rimski kućni bogovi – III.39, VII.33
- perušićki** (*Perusitiacus*) – III.42
- Pešta** (*Pest*), danas dio Budimpešte – VII.48
- peštanski** (*Pestanus*) – VII.53
- Petar, sv.** (*S. Petrus*), apostol – V.93
- Perillustris ac Generosa N. N.**, djevojka – II.10.
- Petco** – IV.151
- Pijerijke** (*Pierides / Pieriae deae*), Pijerove kćeri, Muze – III.38, III.40, VII.34

- pijerijski** (*Pierius*) – I.15, III.8, IV.3, VII.25, VII.39
- Pil** (*Pylos*), Nestorov rodni grad u antičkoj Meseniji – I.13
- pilski** (*pilius / pylius*) – IV.80, VII.59
- Pilis**, područje u središnjoj Ugarskoj, blizu današnje Budimpešte – VII.48
- pindski** (*Pindeus*), prid. od *Pindus*, Pind, gora u Tesaliji – III.18
- Piram** (*Pyramus*), mladić u Babilonu, Tizbin zaručnik – III.6
- Piritoj** (*Pirithous*), kralj Lapita, Tezejev prijatelj – V.76a
- Platon** (*Plato*) – VII.6
- Pleckner, Jacob Ernst** (*Pleckner / Plekner, Jacobus Ernestus*), vijećnik i tajnik referendar Donje Austrije, cenzor spomenice *Regia Illyriorum Croatia* – IV.18, IV.19, IV.21, IV.23, IV.25, IV.44, IV.64, IV.82, VII.26
- Plemić od Otoka, Juraj** (*Plemeć / Plemich, Georgius*), od 1690. protonotar hrvatskog kraljevstva – IV.150, V.11, V.17, V.48, V.61, V.66
- Pokupsko** (*Pokupsko / Pokupski*) – III.2, III.8, III.17
- Polovci** (*Cumani*), turkijsko pleme rasprostranjeno diljem današnje Mađarske, Rumunjske i Moldavije – VII.48
- Pongracz** – III.23
- Popović, Izaija** (*Popovich, Isaia*), grkokatolički biskup (svidničko-platenski biskup i vikar zagrebačkog biskupa) – IV.147
- Portner von Höfflein, Johann Carl** (*Portner ab Höffleni, Ioannes Car(o)lus*), senjski potkapetan, kranjski plemić i blizak V.-ev prijatelj – I.14, I.17, I.19, I.22, III.11
- Posavina** (*Savia terra*) – VII.18
- posavski, savski** (*Savanus*) – I.11, IV.27, V.15, VII.17
- »**Post-Tägliche Mercurius, Der**« (*Mercurius Viennensis*), državno glasilo bečkoga dvora (1703–1724) koje je objavljivalo i književne tekstove – VII.16
- Požega** (*Posega*) – VII.24
- Požun** (*Posonium*), današnja Bratislava u Slovačkoj – III.4, III.5, IV.14, IV.15, IV.17, IV.27, IV.40, VII.4, VII.40, VII.42, VII.42a
- požunski** (*Posoniacus / Posonicus / Posoniensis / Posonius / Presburgus*) – IV.101, VII.1, VII.4, VII.8, VII.24
- Praepositus Claustroaiburgensis**, prepošt Klosterneuburga (kod Beča) – IV.125, IV.126

Prašno (*Prasno*) – III.34

Prašinski, Petar (*Pras(s)inski de Prasno, Petrus*), vlastelin Prašna u blizini Krapine – III.34

prekokupski (*trans-Kuppanus*), prema *Kuppa* (Kupa) – V.32

prekosavski (*trans-Savanus*) – IV.69

prvički (*Pĕrvićius*), prema Prvić, otok kod Šibenika – VII.52

Ptolemej (*Ptolemaeus*), antički matematičar i astronom – IV.14

Pucz, Ivan (*Pucz, Ioannes, Vice-Zuppanus*), zagrebački podžupan i poslanik u ugarskom saboru – III.10, III.13, III.17, III.23, III.24, III.33

Rabatta, Jožef (*Rabatta, Iosephus Rudolphus, Comes Rabatensis*), grof, ljubljanski biskup 1664–1683. – V.4, V.27, V.54, V.87, VI.5a, VI.6

Radeče (*Radačen* /= ak. jd./), mjesto uz Savu, u Sloveniji – I.11

Raimundus Raimund Regondi, altenburški opat(?) – IV.74

Rak (*Cancer*), zvijezde – V.30

Rambschüssel, Jakob (*Rambschissel / Rambschissell / Ramschissel / Rambsisel / Rambsillanus*, u. 1702), turanjski kapetan i upravitelj Like – V.21, V.23a, V.34, V.37, V.68

rapski (*Arbensis*) – III.40

Ratki, Petar (*Ratkius, Petrus*), vijećnik ugarske komore – IV.144, IV.147

Rattkay, Adam Benedikt (*Rattkajus, Adamus*, 1678/79–1718), grof, senjski i modruški (krbavski) biskup 1712–1717. – VII.37

Raven (*Rauen*), imanje, danas naselje blizu Križevaca – III.10

Rector, v. Znika, Nikola

Regondi, Raimund (*Abbas Altinburgensis et Tihaniensis*, 1681–1715), opat altenburške opatije – IV.87

Residens Parmae – IV.37, IV.42, IV.54

Ribnik (*Ribnik*), danas mjesto i općina u Karlovačkoj županiji – V.68

Rijeka (*Flumen s. Viti*) – II.5, V.27, V.68

Rim (*Roma*) – III.28, V.50, VII.2, VII.52

rimski (*Romanus*) – III.24, III.29, VII.37

Ritter Vitezović, Pavao (*Eques / Ritter, Paulus / Paval, Vitezovich*, 1652–1713) – I.7, I.11, I.18, I.21, II.1, II.2, II.7, III.2, III.5, III.14, III.17, III.23, III.27, III.32, III.33, III.39, III.41, III.43, IV.5, IV.7, IV.12, IV.16, IV.23, IV.29, IV.31, IV.33, IV.37, IV.41, IV.45, IV.48, IV.50, IV.52, IV.54, IV.58,

IV.59, IV.68, IV.72, IV.81, IV.88, IV.91, IV.97a, IV.100, IV.102, IV.107a, IV.111, IV.115, IV.121, IV.124, IV.125, IV.127, IV.132, IV.136, IV.138, IV.139, IV.144, IV.146, IV.149, IV.150, V.3, V.3a, V.12, V.13, V.20, V.21, V.22, V.25, V.27, V.42, V.43, V.44, V.49a, V.64, V.67, V.73, V.84, V.88, V.93, VI.5, VI.5a, VI.9, VI.12, VI.15, VII.2, VII.4, VII.14, VII.17, VII.21, VII.23, VII.23b, VII.28, VII.30, VII.34, VII.38, VII.40, VII.42, VII.45, VII.48, VII.49, VII.50, VII.51, VII.51a, VII.58

riterovski (*Rittereus*) – I.12, VII.29

Rummel, Franz Ferdinand von (*Episcopus Rumel, Episcopus Tininiensis*, 1644–1716), šibenski (i kninski) biskup 1696–1706. – IV.67, IV.90, V.6

Sachsen-Zeitz, Christian August von (*Christianus Augustus*, 1666–1725), primas Ugarske i kardinal, ostrogonski nadbiskup – VII.2, VII.4

Salburg, Franz Ludwig (*De Saleburg, Franciscus Ludovicus*), sin pret-hodnoga, V.-ev prijatelj u Beču – IV.20

Salburg, Gotthard Herinrich (*Salburg / Saleburgius, Gothardus Henricus*), grof, predsjednik dvorske carske komore – IV.3, IV.5, IV.112

Saturn (*Saturnus*), latinski bog usjeva, u astrologiji planet koji donosi nesreću – IV.14, V.54, V.88

saturnovski (*Saturnius*) – IV.12

Sava (*Sava / Savus*), rijeka – I.10, I.11, III.13, III.16, IV.108, V.6, V.52, V.57, VI.2, VI.8, VII.3

Savao iz Tarza (*Saulus*), nakon obraćenja sv. Pavao – V.2, VII.48

Schwarzenberg, Johann Adolf von (*Swartzemberg Princeps*, 1615–1683), predsjednik Dvorskog carskog savjeta (1659–1683) – V.20

Scrissa, v. Karlobag

Segre (*Sicoris*), glavni pritok Ebra – VII.16

Seilern, Johann Friedrich von (*Salernus / Sejlerus, Ioannes Fridricus*, 1646–1715), vrhovni kancelar austrijske dvorske kancelarije, Bucellenijev nasljednik – V.23a, VII.6

Selišćević od Gacke, Stjepan (*Selischevich / Selisçevich, Stephanus*), kanonik i prepošt, zagrebački biskup 1694–1703, šogor Franje Ivanovića od Ščitarjeva – III.14, III.22, III.26, IV.148, V.35, VI.1

Senj (*Adriaca urbs / Segna / Segnia / Sena / Senna / Senja / Seña*) – I.8, I.9, II.5, II.6, II.7, III.5, III.11, III.13, III.24, III.27, III.33, III.42, V.27, V.28, V.30, V.50, V.68, VII.50

- senjski** (*Segnensis / Senensis / Senjensis / Señensis / Segnius*), prema *Segna / Sena / Senja / Seña* (Senj); također *Senonius / Senonus / Señonius*, prema *Senona*, staro ime za Senj – I.14, I.15, I.17, III.15, III.24, IV.137, V.25, V.41, V.50, V.60, V.66, V.68, V.80, V.96, V.99, VI.2, VI.8, VII.34, VII.37, VII.41, VII.60
- Senjani** (*Segnii / Senones / Sennones / Señones*) – II.7, III.34, V.27, V.31, V.68, VII.41
- sicilski** (*Siculus*) – IV.146
- Sicoris**, v. Segre
- Sidonia** (*Sidonia*), možda selo u Španjolskoj, nekoć grofovsko sjedište – I.10
- Siget** (*Sziget, Sigetum*), grad u Mađarskoj – V.9
- sigetski** (*Sigethanus*) – III.38, III.41
- Sigray, János** (*Sigraius, Janus*, 1670–1736), požunski Mađar – VII.40
- Sily / Szilly, Ioannes** († 1682) – III.2, III.5
- Sinelli, Emmerich** (*Urbi praesul Emericus*, 1622–1685), bečki biskup – V.20
- Sisak** (*Sissia*), uobičajeno *Siscia* – V.52
- sisачki** (*Sissiensis*) – V.52
- Slaveni** (*Slavi / Slaum* [=g. mn./]) – IV.100, VII.51a
- slavenski** (*Slaunus / Slavnus / Slavus*) – I.16, I.19, I.21, II.8, II.9, III.2, III.8, III.9, III.10, IV.16, IV.96, V.3, V.84, V.88, V.99, VI.1, VII.33, VII.52
- Slavonija** (*Sclavonia / Slavnia / Slauonia / Slavonia*) – III.13, III.27, III.29, V.44, V.48, V.96
- slavonski** (*Slavonicus*) – I.11, III.38
- slovenski** (*Slovinius*) – VII.38a
- Smugar, pisar u Beču** – IV.56
- Solt** (*Solt*), područje u središnjoj Ugarskoj, blizu današnje Budimpešte – VII.48
- srpski** (*Sorabus*) – I.17
- Staiž** (*Steizius, Stejzius*) – V.32, V.54
- Starhemberg (Stahremberg), Gundaker Thomas** (*Stahremberg, Tomas Gundaker / A Stahrenberg, Gundaccarus*, 1663–1745), grof, predsjednik dvorske komore 1706–1745. – VII.8, VII.45, VII.56, VII.61
- stigijski** (*Stygius*) prema Styx, mitološka podzemna rijeka – IV.52
- Stjepan, sv.** (*S. Stephanus*), prvi ugarski kralj – III.30

- Stražeman** (*Straseman /arx/*), naselje u podnožju Papuka – IV.97, IV.97a
- Stridich**, zagrebački kanonik – III.8
- Suada** (*Svada*), božica uvjeravanja – IV.98
- Sunce (Solnce), Ivan Jakov** (*Sunce, Ioannes Iacobus*), gospodar grada Otočca na obali Krke – I.5
- Susedgrad** (*Susedum*), nekoć važna utvrda blizu Zagreba – I.11
- Sveto Rimsko Carstvo** (*Sacrum Romanum Imperium*) – V.3a, V.23a, V.25a, V.49a, V.68, VII.48
- građani Svetog Rimskog Carstva, katolici** (*Romani*) – IV.89, IV.128
- svetorimski** (*Romanus*) – III.3, III.18, IV.81, V.89, V.90, VII.9, VII.47, VII.59
- Szalay de Szalapach, Jakab** (*Salay / Szalai / Szalaj / Szalay, Szalapach, Iacobus*), plemić, V.-ev prijatelj – III.3, III.4, III.5, III.6, III.7, III.8, III.17
- Szandrich**, zagrebački kanonik – III.8
- Szredicski** (*praesidium*), protuturska utvrda na Kupi – III.12
- Ščitarjevo** (*Scataria / Schitar*), mjesto blizu Zagreba – III.8, III.10
- Šibenik** (*Sibenicum / Sibenik / Sicensis /urbs/*) – VII.47
- šibenski** (*Sibenicensis*) – V.95, VII.47
- Šimun Petar** (*divus Simon*), apostol – I.4
- Šopron** (*Sempronium / Sopronium*), grad u Mađarskoj – III.2, III.5, III.18, III.30
- šopronski** (*Sempronicus / Sopronensis / Soproniensis*) – III.18, III.19, III.40, V.20, V.44, VII.48
- Španjolci** (*Hispani / Hispanes/!*) – IV.84, IV.102, V.91
- španjolski** (*Hispanicus / Hispanus*) – IV.131, V.89, VII.19
- Špoljarić, Franjo** (*Spolarich, Franciscus*), činovnik tridesetnice u Nede- lišću – III.15, III.20
- štajerski** (*Styriacus / Styrus*) – IV.82, VII.1
- Šubarić, Grgur** (*Subarić, Gregorius*), zagrebački kanonik, 1696. postao kapetan u Dubici (za Dugog rata 1683–1698) – V.57
- Švicarska** (*Helvetia*) – V.68
- švicarski** (*Helvetius*) – V.68, V.88
- Talija** (*Thalia*), muza komedije – VII.27a, VII.42a

Teutonci, Nijemci (*Teuti*) – VII.3

teutonski, njemački (*Teutonicus*) – I.19, I.21, III.1

Tezej (*Theseus*), atički junak – V.76a

Thurn, Karl Maximilan (*De Turri, Turrius, Carolus Maximilianus*), grof, glavni dvorski prefekt u vrijeme obudovjele carice Amalije (supruga cara Josipa) – VII.11, VII.63

tihanjski (*Tihaniensis*), prema *Tihany*, mađarski grad i opatija – IV.87

Tinninium, v. Knin

Titan (*Thitan / Titan*), Sunce – I.2, V.16

titelski (*Titulinus / Tituliensis*), prema *Titulium*, gradić Titel u Vojvodini (nekoć crkvena prepozitura) – VI.15

Tizbin (*Thysbeus*), prid. od *Thisbe* – III.6

tokajski (*Tokajanus*), prema *Tokaj*, grad u Mađarskoj – III.28

Toma, sv. (*S. Thomas*) – III.28

Tomasko, Tomaško, Ritterov sluga – V.12, V.18

Tompa – III.13

Topusko (*Topusska*) – III.12

tounjski (*Tohuniensis / Tohuñensis*) – I.18, I.25

Tračani, Osmanlije (*Thraces*) – III.8, III.28, IV.14, V.9, V.11

Trakija (*Threicia*), danas južna Bugarska; u V. područje pod vlašću Osmanlija – III.30, V.90

trački, osmanlijski (*Threicius*) – III.1

Transilvanija, v. Erdelj

Trautmansdorf, Franz Honorius von (*Trautmansdorf / Trautmansdorff, Franciscus Honorius*), grof, carski poslanik u Švicarskoj – V.68, V.88, VI.10, VI.12

Trst (*Triestum*), grad u Italiji, antički *Tergeste* – V.68

Tulipana, djevojka – III.37

Turanj, v. Križanić Turanj

turanjski (*Turnensis*) – V.34, V.37, V.59, V.68

Turci, Osmanlije (*Turcae / Turci*) – I.23, II.7, III.29, III.42, IV.61, V.9, V.57, V.84, VII.60

- turski, osmanlijski** (*Otmanicus / Turcicus / Turcus*) – I.21, III.1, III.24, III.28, V.9, V.11, V.57
- Turčinović, Gabrijel** (*Episcopus Svidnicensis*), biskup grkokatoličke biskupije marčansko-svidničke 1700–1706. – V.100
- Tuškan, Pavao** (*Praepositus Tituliensis*, 1685–1712) – prepošt Titela u Vojvodini (nekoć crkvena prepozitura) – VI.15
- udbinski** (*Udviniensis*) – III.42
- Ujváry, Imre** (*Ujvary / Ujvarius / Uyvarius, Emericus*), regulator u ugarskoj kancelariji – IV.48, IV.73, IV.113, IV.114, V.13, VII.21, VII.28, VII.57
- Una** (*Una / Unna / Vulna / Vun*), rijeka – V.3, V.3a, V.44, V.57, VII.38
- unski** (*Unnanus*), prid. od *Unna* – V.12
- Uranija** (*Urania*), muza astronomije – II.8
- Valko**, toponim – VII.24
- Valvasor, Janez Weikhard** (*Valvasor, Ioannes Wajchardus*, 1641–1693), barun, kranjski povjesničar, bakrorezac i polihistor, V.-ev prijatelj i pokrovitelj – I.3, I.4, I.5, I.11, I.16, I.17, I.19, I.22, I.26, II.8
- Varalajus, Franciscus** – IV.99
- Varaždin** (*Varasdinum*) – III.10, V.80
- varaždinski** (*Varasdiensis / Varasdinius / Varasdinus*) – III.29, IV.79, IV.150, VII.24
- Völcsej, Velčej** (*Velçeius / Velçejus / Völcsey / Völçejus*), V.-ev i Bezerédi-jev prijatelj – VII.25, VII.34, VII.34a, VII.42, VII.42a, VII.55
- Velebit** (*Velebitius / mons/*) – V.64
- velebitke** (*Velebichiades*), velebitske vile – III.8
- Venera** (*Venus*), božica ljubavi; planet – II.2, IV.14, IV.16, IV.121
- Vernić, Franjo Josip** (*Vernić, Franciscus Iosephus*, 1673–1729), pitomac bečkog hrvatskog kolegija, zagrebački kanonik i opat Svete Katarine od Zelengrada, srijemski biskup 1717–1729. – VI.3, VI.4
- Vernić, Martin** (*Vernich, Martinus*), nadstojnik zagrebačke pošte i brdovečke mitnice – III.8, III.16, III.17, III.23, III.24
- Veruça** – VII.24
- Vice-Span**, v. Pucz, Ivan
- Vice-Zuppanus**, v. Pucz, Ivan

- Vidoviczium**, toponim – III.8
- Viltuš** (*Wilthaus*), dvorac u blizini Maribora, sjedište grofova Rabatta – VI.5
- Vindebona**, v. Beč
- vinodolski** (*Vinodolus*) – V.27
- Vischer, Georg Matthäus** (*Georgius Matthias Fischer*, 1628–1696), topograf i kartograf – III.30, III.31
- Vocsha**, Voća, možda župa kod Varaždina – III.8
- Volkra, Otto Christoph** (*Volkra, Christophorus Otto*), vijećnik dvorske komore i potpredsjednik ugarske komore – IV.75, IV.111, VII.45
- Vukmer, Bonaventura** (*Vukmer, Bonaventura*), provincijal bosanskohercegovačke pokrajine – I.13, I.23
- Waldstein, Karl Ernst von** (*Waldstein, Carolus Ernestus de*, 1661–1713), grof, carev glavni komornik – IV.88, VII.3
- Waldstein, Karl Ferdinand von** (*Genitor*, 1634–1702), grof, Karl Ferdinand von Waldstein, otac prethodnoga – VII.3
- Wanyeczy, Elias** (*Vanjecius / Wanjecius / Wanyeczi, Elias*), tajnik / registrator ugarske dvorske kancelarije – VII.14, VII.23, VII.23a, VII.27, VII.27a, VII.33, VII.54
- Weissenbergh** – IV.83
- Wiemensperg**, viceregistrator ugarske kancelarije, vj. Matija Nikola Wiemesperg – IV.112, IV.132
- Wivecz, Joannes** – II.6.
- Zagreb** (*Zagraba urbs / Zagrabia*) – I.9, I.10, I.11, I.16, I.17, I.19, I.22, III.10, III.15, III.26, IV.5, IV.149, IV.151, V.6, V.18, V.30, V.60, V.84, VII.38
- zagrebački** (*Zagrubicus / Zagrabensis / Zagrebius / Zagrabus*) – I.14, I.17, II.2, III.5, III.8, III.10, III.12, III.14, III.23, III.26, IV.148, V.57, V.73, V.76, V.85, V.95, VI.1, VI.9, VI.14, VI.16, VII.35, VII.36, VII.95
- Zehrer, Franz Bernard von** (*Cererus / Cehrerus, Franciscus Bernardus*), činovnik austrijske kancelarije. V. ga je upoznao boraveći u Beču 1700–1703, nakon Plecknera bio je zadužen za čitanje i cenzuru djela *Croatia rediviva* – IV.6, IV.22, IV.26, IV.29, IV.30, IV.31, IV.39, IV.57, IV.68, IV.81
- Zelina** (*Zelina*) – VII.46
- Zeno**, kanonik, možda V.-ev sudrug u Beču – IV.36, IV.37, IV.54, IV.70

Zidich, župnik u Voći – III.8

Zingarius – IV.147

Znika, Ivan (*Znika, Ioannes, Archivi Custos*, 1629–1706), zagrebački kanonik, pokrovitelj književnosti i umjetnosti – V.8, V.14, V.95

Znika, Nicolaus (*Rector Alumnorum, Reverendus Rector*) – III.2, III.4, III.5, III.8, III.10, III.14, III.15, III.20

Zrin (*Zrinium / Zrinj*), nekoć utvrda Zrinjskih, danas naselje u Sisačkomoslavačkoj županiji – III.38, III.42

Zrinski, Adam (à *Zrinio / Zrinius / Zrinus, Adamus*, 1662–1691), grof, sin bana Nikole Zrinskog, sinovac bana Petra Zrinskog, V. mu je posvetio djelo *Odiljenje sigetsko* – III.38, III.39, III.41, III.42

Zrinski, Nikola Šubić (*Hector Illyricus*) – III.38

Željezno (*Ferrea arx / Arx Palatinalis Kis Martonii*), Kismarton, Eisenstadt u Burgenlandu (Gradišću) u Austriji – VII.59, VII.60

SADRŽAJ

Predgovor i zahvale	5
I. dio: Usud ga nije volio. Latinske pjesničke poslanice Pavla Rittera Vitezovića (1652–1713)	
I. Uvod	9
II. Vitezovićeve poslanice između pisma i poezije	17
II. 1. Vitezovićeve latinske poslanice kao pismo: sadržaji i namjene	20
II. 2. Vitezovićeve latinske poslanice kao pismo: primatelji	30
II. 3. Vitezovićeve latinske poslanice kao pismo: frekventnost dopisivanja	32
II. 4. Vitezovićeve latinske poslanice kao pismo: struktura i retorika	34
II. 4. 1. Naslovi Vitezovićevih poslanica	35
II. 4. 2. Počeci i završeci Vitezovićevih poslanica	37
II. 4. 3. Struktura Vitezovićevih poslanica: tri primjera	39
II. 5. Vitezovićeve poslanice kao pismo: topika	43
III. Vitezovićeve poslanice kao prostor samoprezentacije: česta i opća mjesta	47
III. 1. Domovina, Hrvati, nepravda, smrt, vrlina, fortuna	48
III. 2. Zvijezde, ime i sudbina	53
IV. Vitezovićeve poslanice kao poezija	59
IV. 1. Vitezović i Ovidije	59
IV. 2. Ritter i antička poezija: figure, topika, mitologija	63
IV. 3. Vitezovićeve poslanice između stvarnosti i poezije	69

IV. 4. Tehnopegniji u Vitezovićevim poslanicama	71
IV. 5. Vitezović o svojoj i tuđoj poeziji	75
V. O jeziku Ritterovih poslanica.	79
V. 1. Ortografija	79
V. 1. 1. Odrazi Vitezovićeve reforme hrvatske ortografije	82
V. 2. Elegijski distih kao metrički okvir	83
V. 3. Sintaksa	88
V. 4. Morfologija	90
V. 5. Ritterov vokabular u neolatinskom kontekstu.	92
VI. Bibliografija	101

II. dio: Pavao Ritter Vitezović: *Epistolae metricae*.

Editio princeps

I. Povijest građe i opis rukopisa	117
I. 1. Rukopisna građa u domaćim fondovima	117
I. 2. Poslanice iz Arhiva HAZU	118
I. 2. 1. Rukopis II d 147	118
I. 2. 2. Rukopis IV c 4.	119
I. 3. Rukopisi iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice	122
I. 3. 1. Rukopis R 3460	122
I. 3. 2. Rukopis R 3461	125
I. 4. Ostala svojstva rukopisa.	132
I. 4. 1. Grafijske osobine	132
I. 4. 2. Tekst u nastajanju: Ritterove pogreške i samoispravci	135
II. Kritičko izdanje: načela priređivanja.	137

Pauli Ritter *Epistolarum metricarum libri*

I. Equitis Pauli Ritter <i>Epistolarum metricarum liber primus</i> (1676–1677).	143
II. Equitis Pauli Ritter <i>Epistolarum metricarum liber secundus</i> (1677–1680?)	167
III. Equitis Pauli Ritter <i>Otia metrica</i> (1682–1684)	177
IV. Equitis Pauli Ritter <i>Epistolarum metricarum liber (1701)</i>	227

V. Equitis Pauli Ritter <i>Epistolarum metricarum liber</i> (1702).	313
VI. Equitis Pauli Ritter <i>Epistolarum metricarum liber</i> (1703).	393
VII. Equitis Pauli Ritter <i>Otia metrica</i> (1710–1712).	407
Bilješke	475

III. dio: Dodaci

Prilog 1: Popis primalaca Vitezovićevih poslanica i distribucija poslanica po godištima	487
Prilog 2: Popis pošiljatelja poslanica upućenih Vitezoviću	497
Prilog 3: Popis poslanica objavljenih u ovome izdanju	499
The Latin Verse Epistles of Pavao Ritter Vitezović (Summary)	533
Kazalo i tumač mjesta i osoba	537

Izdavač:

KNJIŽEVNI KRUG SPLIT

MARVLIANVM

Ispod ure 3/I, Split

Za izdavača:

Nenad Cambi

Internetska knjižara na adresi:

www.knjizevni-krug.hr

Likovna oprema:

Vanja Kovačić

Računalni slog:

KaramanDesign, Zagreb

Tisak:

Dalmacija papir, Split

Naklada:

300 primjeraka

ISBN 978-953-163-476-2

Tiskanje ove knjige novčanom su potporom omogućili:
Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske
Zaklada HAZU

Tiskanje završeno u kolovožu 2019.